

Locuint'a Redactorului
si
Cancellari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretiu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre si se lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „
Pentru Roman'a:
pre an intregu 40 Lei n. — 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „
Pentru insertiunt:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu cost'a 10 cr.

Scrisorea cerculare a S. Sale *Epului romanescu ca-
tolicu de ritulu gr. orientalu de Oradea Mare Jos. Papp*
Szilágyi.

Publicáramu in Nr. 53. „Fed.“ scrisorea cerculare data in 12 maiu, Nr. 366. a S. Sale, in afacerea alegeriloru pentru consultarea catoliciloru de ambele rituri (cum se dice in cerculare) d'in Ungaria; — OO. cetitori cunoscu intregu cuprinsulu acelei scrisori si credemu cá si voru fi facutu ore-si caie opiniune, de nu judecata a supr'a ei. D'in pregatirile cari se facu in prip'a mare pentru alegerea celoru trei reprezentanti mireni, (semnalizate si redactiunii nostre) vedemu cu intristare si dorere cá cea mai mare parte a preutiloru si mireniloru d'in acésta diecesu inzestrata cu unu eleru cultu si intielegintia mirena destulu de numerosa n'are inca consciintia detorintiei sale fatia cu autonomi'a provinciei besericesei greco-catolice. Celu putienu asié trebuie sé credemu vediendu cá nimene d'in clerulu si mireni diecesei cestiunate va-si au luatú ostení'a de a medita cu seriozitate a supr'a acestui lucru de mare insemnatate in urmárele sale pentru autonomi'a provinciei bes. gr.-cat.

Eu atátu ca diurnalistu, cátu si ca fiu alu acestei provincie bes. me tienu indetoratu a rechiamá decáte ori vedu periclitare marile interese ale libertáti in genere si a le libertáti autonomiei si independintiei unei confesiuni in parte, si mai vertosu candu autonomi'a acestei confesiuni este in striusa legatura cu cele mai vitale interese a le natiunii mele. Mi-facu detorint'a de publicistu si de romanu ehiaru de asiúsci cá voiú intempiná nu numai opusetiune ci pote si resemtia d'in partea intregu clerulu inaltu catolicu si a prelatiloru nostri, avendu firm'a convictiune cá de nu intregu clerulu inferioru dar' de a buna sama majoritatea lui s' a mireniloru rom. d'in tota provinci'a bes. gr. cat. va fi in partea nostra, si cu noi d'impreuna ingrigita de pastrarea scumpei autonomii abié revindicate a le acelei provincie bes.

Cunoscemu cu totii suferintia seculari a le besericeei romane, supuse si persecutate mai nainte de Calvinu, apoi mai tardiu, pre de o parte de jesuitismulu catoliciloru magiari pururea suprematisatori, pre de alta parte de orbi'a ierarchiei serbesei. Cunoscemu staruintiele neobosite prin cari in fine besericea romana de ambe confesiunile scapá de sub epitropi'a cea perfida. Repausatulu episcopu Erdeli si Pr. S. Sa mitr. Si agun'a d'impreuna cu cei ce lucrase sub intiept'áloru conducere, au facutu immense servitii besericeei romane si prin ea natiunii, isbutindu, dupa multe lupte, a emancipá besericea romana de sub cele doue ierarchie straine, si a intemeiá doue provincie bes. autonome si prin acésta a da nou impulsu desvoltárii natiunale. Istori'a va ilustra numele loru si va apretii dupa cuviintia intieptiunea, care au seiutu la tempulu celu mai potrivit a bate ferulu pana ce erá inca caldu. Asta-di ar' fi cu nepotintia Ambii arcieri au fostu mai norocosi pre tereñulu celu bes., celu cunosceau mai bine, decátu pre celu politicu, de la carele vedemu cá se cam retragu asta-di prelatii nostri si preabine facu. Noi, esti profani, potemu da si'cu capulu de pariete, pre candu arcieriloru nostri nu li este certatu a compromite neci a se compromite. Chiar' si pre tereñulu bes. ei voru fi mai tari in susu de se voru radiená josu pre basea cea tare a miiloru de poporeni credinciosi ai loru I rogámu dar' intru interesulu besericeei si a natiunii romane a nu respinge neci sucursulu nostru alu mireniloru neci parerile nostre chiaru si candu acestea li-s'ar' paré importune in forma de suatu, si a crede cá aceste provinu d'in semtiu curatu si d'in intentiunile cele mai bune pentru prosperarea besericeei romane si prin ea a natiunii nostre.

Lasandu de o parte scaderile statutulu facutu de piscopi catol. de ritulu latinu, si cari le semnalisasemu cu ocaziunea publicárii acelu statutulu, adunarea catoliciloru luminati, credemu noi, le va sci indreptá, de nu acum apoi spiretulu tempulu mai curendu ori mai tardiu, va pune pil'a la ele. Episcopatululu catolicu traesce d'in sfarmaturele trecutulu, ca si aristocrati'a magiara in politica, acele inse devenite parte prea sece, parte putrede nu mai pota da nutrementulu necesariu la o viétiá mai lunga a institutiuniloru ruginite — In asta privintia dara nu am avé neci unu scrupulu, avemu inse in alta privintia si acésta e periculu ce pote amenintia autonomi'a besericeei gr. cat. ceea ce usioru pote resultá chiaru d'in modulu participárii romaniloru gr. catolici la adunárele catoliciloru de ritulu lat. Noi, cari cunoscemu preabine fasele

prin cari au trecutú cestiunea emanciparei besericeei gr. cat. de sub ierarhie catolica ungresca, scimu cáte merite are la recunoscintia nostra fericitulu primatu Scito v-schi, carele de buna voi'a sa au renunciatu la drepturile sale a supr'a besericeei romane, ma prin a sa potinte influintia au spriginitu la tronulu atunci prea aplecatu Romaniloru, — caus'a reactivárii metropoliei rom. si a autonomiei provinciei beser. gr. cat. sé nu perdemu d'in vedere cá acelu primatu, pre carele diarietate neurtiesci ne-cagite pentru cá d'insulu in potera inaltai sale puse-tiuni aperá drepturile tiei sale, facandu alusiune la originea lui, lu batjocuriá cu titulu de „Prinz Iano“ — fusese de natiunalitate slavona, éra asta-di in capulu besericeei catolice stau barbati cari se intrecu in magiarismu si urmandu pre corifeii politici staruescu la suprematisare si pre tereñulu besericescu ca si pre celu politicu; — si sé nu uitámu inca neci impregiurarea momentosa cá n'avemu de necairi neci o spriginire in contr'a acestoru tendintie invederate, insu-si monarculu stá inecatúsiatu in baierele constitutiunii magiare, prin urmare avemu sé priveghiámu si sé ne aperámu autonomi'a cu energia indoita.

Recunoscemu noi ceea ce dice ba chiar' ei ceea ce vre sé dica S. Sa ep. Szilágyi, prin cuvintele „avemu parte d'in acele averi comune catolice, nu potemu sé remanemu afara“ etc. Nu vrem sé negámu neci „vinculum religionis“ vremu inse ca acestu-a sé nu ne stringa ci sé ne unesea numai in spiretulu caritáti, vremu ca pentru apurarea averiloru comune materiale sé nu scapámu ceea ce avemu mai scumpu decátu aceste, autonomi'a besericeei gr. cat.

Voru intrebá OO. cetitori cum este autonomi'a gr. cat. periclitata? Rspundemu, prin modulu prin carele provinci'a beser. gr. cat. intra in adunarea catoliciloru de rit. lat. sub ariplele ierarchiei ungresce, adecaa (dupa statutulu) intra ca parte constitutiva a ierarchiei latine ung. — diecesele romane, ba insasi diecesea metropolitana figuraza ca cele lalte diece se supuse primatulu ung. d'in Strigonu. Acesta e ceea ce nu vremu noi. Acestu inconvenientu s'ar' fi potutu delaturá si trebuie delaturatu. Provinci'a bes. gr. cat. adunata in congressu séu sinodu provincialu are sé decida a supr'a cestiunii de participare la adunarea catoliciloru lat. si reprezentarea ei acolo sé se faca prin delegati tramisi de sinodulu séu congressulu provinc. greco-cat. adecaa ca beserica coordonata éra nu subordenata ca si dupa modalitatea preserisa de episcopatululu catol. lat. — Episcopatululu rom. gr. cat. trebuie sé fi luatú parte la consultárele preliminarie, pana a nu se face statutulu, ne mirámu dar' forte cum de n'au fostu mai ingrigitu de autonomi'a besericeei sale. Nu scimu daca ordinariatulu de Logosiu si celu metropolitanu d'in Blasiu au purescu totu ca cele d'in Oradea si Gherla, dar' dupa ce d'in partea metropolitulu nu s'au facutu neci o miscare pentru adunarea unei conferintie preliminarie gr. cat. (precum au facutu latinii) unde s'ar' fi potutu desbata cestiunea, suntemu aplecati a crede cá si in acele doue diecese se va purcede asemenea. Dorere, cá ob. servámu lipsa de armoni'a atátu de necesaria intre capii besericeei gr. cat. Dissensiunile intre rep. metrop. Siu luti si actualulu episcopu de Oradea-Mare, au fostu funeste pentru bes. gr. cat. si urmele loru nu s'au stersu neci pana asta-di. De altmintrea este afacerea metropolitulu de a-si padí intacta auctoritatea prin sufraganiú séi.

Daca adunarea unei conferintie gr. cat. este cu nepotintia acum, si daca alegerile preserise nu se mai pota amaná, numai unu modu mai este pentru a se padí nevatemata autonomi'a bes. gr. cat. si acestu-a e, ca reprezentantii alesi adunandu-se la Pest'a sé faca o declaratiune colectiva la adunarea catolica, prin carea sé se reserveze drepturile de autonomi'a a provinciei bes. gr. cat. si cá participarea in modulu acestu-a si in acestu uniecu casu n'are sé prejudece aceloru drepturi.

Ni pare reu cá arcierii nostri nu s'au ingrigitu mai d'in vreme ca cestiunea sé se fi desbatutu pre calea publicitáti, se pare inse cá ei au se sfiescu de publicitate, au, — ceea ce pentru d'insii ar' fi si mai réu, — despretiuescu or ce manifestare a opiniunii publice. Nu face nemica. Se voru dedá cu incetulu, — voru invetiá d'in esemplulu domitoriloru, cari inca, fie cátu de despoti, nu mai pota ignorá opiniunea publica, ba s'au invetiatu a-i apretiiú poterea si chiaru a se folosi de d'ins'a. Atát'a asta data.

Mai avemu sé facemu ore cari observatiuni la cíte-va espressioni d'in scrisorea cerculare a S. Sale.

Frasele de „M. Sa imperatulu, — patronulu besericeei nostre (este si trebuie sé fie alu toturoru d'in monarcia. Red.) au sanctiunatu ea si noi gr. cat. sé avemu cuventu.“ etc. ar' fi de doritu ca sé nu se intrebuinteze cu scopu de a dovedi cá mai existe inca beserica dominante protectiunata, neci pentru a se face presiune a supr'a clerulu si poporulu cu numele si vointi'a imperatulu. Dar' S. Sa pricepe de minune cum sé se faca si totu-si sé nu se faca — presiune. Dovada. „Eu nu voiescu a restringe séu a limitá dreptulu clerulu — totu-si sé se alega canon. a lat. Rds. D. (cutarele) carele are detorint'a de a petrece pre episcopulu in caletorie.“ (Cine lu-opresce? Red.) Astfelu de diplomati'a subtile abié va pricepe-o clerulu oradánu, celu putienu se speréza cá nu va semti presiunea. (De suatemu bine informati, n'au intielesu-o de locu, pentru cá vre sé alega pre altulu. Red.)

Ceea ce dice S. Sa despre inalt'a despretiure „a infricáriloru neintemeiate, cari prin foiele romane se manifestédia“ si cu tote aceste recumenda (fára a face presiune!) a se alege doi redactori, ni vine a minte anecdota despre bié'ta veduva, carea sperandu a capetá ajutoriulu cerutu de la unu prea induratu capitulu (precum sunt tote capitulele), incepú a colindá pre la toti canonicii, cari unulu cáte unulu toti i apromisera, — bié'ta mangaiata dormi apoi cátu se pote de bine, visandu meréu la ajutoriu ca si paserea la malaiu. Dar' preste cáteva díle, dupa ce se tienuse siedintia capitulara, alérga la unu canonicu carele i-se paréa a fi mai milosu in vorbe dulci si lu intréba de resultatu. Canoniculu spune cá d'insu si altii au partenitu-o dar' cá preacinstiulu capitulu i-au refusatú cererea. Femeea iatristata observá „vediu cá canonicii sunt toti omeni de omenia, numai capitulu e blastematú.“ Asié si redactorii, sunt omeni prea onorabili, dar' afurisitele de redactiuni sunt de a se arde cu spini. Intr'adeveru admirámu istefiunea diplomatica a celu ce au stilisatu acestu conceptu sublime, — mirosa a diploma doctorala de Rom'a, care ametiesce de mirosulu celu greu alu publicitáti. Mai multu respectu s. parinti fatia cu profan'a publicitate, si veti fi mai — respectati!

Cat. Cens.

Diet'a Ungariei.

Siedintia d'in 28 maiu a camerei deputatiloru.

resiedinte: Paulu Somsich; notari: Sandru Fodroczy, Col. Széll. D'in partea guvernulu: ministrii toti, afara de Festeticu.

Siedintia se deschide la 1 ore. Se dá citire procesulu verb. alu siedintiei precedinti, si se autentica.

Se citeseu raporturile juriulu verificatoriu: Contr'a alegerii lui Siandru Drágfy d'in cerculu Vatu se ordena investigatiune; c. Bela Degenfeld alesu in Crasiu (cott. Sata-mare) se declara verificatu — petitiunantii voru avé a respunde spesele facute in cestiune); alegerea lui Baltasaru Horvath alesu in Alsó-Dabas se nimicesce fiindu-cá comisiunea electorale au trecutú preste marginile competintiei sale legale.

Impregiurarea acésta a produsu una disputa, dandu ocaziune deplui Iosefu Madarasz a face motiunea urmatoria: „Camer'a reprezentativa indruméza juriulu verificatoriu, ca conformu preserisulu claru alu s. 18. d'in regulamentu sé sustérna camerei procesele sale verbali.“ La propunerea lui Col. Tis'a motiunea se va tipari si pune la ordenea dílei.

Lad. Makray presinta petitiunea mai multoru nobili d'in cottulu Unedorei, cari ceru sé li se restitu muntii ce i-au posiediutu mai inainte ca grani-tiari. — Se tramite comisiunii petitiunarie.

Maur. Iocai interpeléza pre ministrulu comerciulu cá tramite-si-va reprezentante la adunarea generale a consortiulu pentru carbuni d'in Salgo-Traján, ca sé se informeze in privintia plansoriloru ce se facu d'in partea unoru membri contr'a consiliulu direginte a consortiulu, cá adecaa membrii industriari d'in Pest'a nu capeta cu dílele întrege carbuni si estu-modu industri'a suferé?

Min. com. Gorove promite a si tramite reprezentantele la acea adunare generale. — Interpelatoriulu se intdestulesce cu respunsulu.

Urméza continuarea desbaterii generali asupra proiectului de adresa.

Sedintă se închide după 2 ore p. m.

Fenlacu, (Comitatul Temisorei) în luna lui mai 1869.

In ajunulu alegerii de notariu.

Sub sistemul absolutismului nemțesc al lui Bach-Schmerling, posturile vacante de notari se îndeplinesc așa: că d'în partea respectivei cârme comitatense — pre atunci asie numitului Kreisamt ni se trameteau pre căreca asie felu de individi de notari, carii erau veniti domnedieu scica de unde, nu scieau vorbi limb'a poporului, si nu erau capaci de a raspunde chiamarei lor neci recerintelor principali ale locuitorilor lor in privint'a comunicatiunei si conversarei cu d'insii adeca nu scieau limb'a poporului.

Scaderile si fatalitatile casionate prin asemenea individi cătu in privint'a administratiunei si a afacerilor comunale atatu si in cele ce in specie priveau la recerintele individuale si multilaterale ale particularilor au fostu devenitu la punctulu culminatiunei, că-ci multi judi comunali nefiindu carturari, si nepotendu-se contielege cu notariulu lor au patit'o forte rēu si amaru că-ci d'în omeni cu avere au ajunsu la sapa de lemnu, trebuindu se depuna enormele deficituri cauzate casei comunale prin administratiunea rea, apoi despre scaderile si nedreptatirile facute locuitorilor singurateci cu casurile mortuale, cum sūnt testamintele, inventariile si alte căte totu documente referitorie la lasamenturile acelor'a — neci nu voiu se amintescu că-ci acele erau si sunt forte simțitorie pentru respectivii si nu voiu se le reamintim in detaliu, că-ci forte usioru ni se potu face nescari-va invinuirii: cumcă prin acele agitānu spiretele, si scie d'dieu căte tōte suspitiunari, dar' dāmu cu socotēla că in presinte ne aflāmu in epoc'a mai fericitoria a constituționalismului si liberalismului ce ni dā garantia autonomiei si îndreptatirilor electorale!

Comunitatea nostra a carei-a populatiune se ureca la unu numeru aproape de 4000 suflete d'în care 2/3 părți sunt de nationalitate romana, era 1/3 parte sērbu au prementu sub tempulu absolutismului mai multi notari de calibrulu acestu-a fāra ca se fie potutu avē unu notariu de si nu d'în sinulu sēu, daru celu puticnu unu omu de domne ajuta. —

Restituindu-se apoi constituțiunea la anulu 1860/1 si dupa se i urmā provisoriu d'în 1862 fostulu comite supremu alu comitatului nostru Mihajlovics facu stramutare printre deregatorii comitatensi si comunali, si noe ni tramise pe unu consangenu alu sēu, de notariu cu numele Mihajlovics carele fiindu sērbu, dar' altcum si ne capabilu pentru deregatori'a sa, au fostu unu omu preste flre reutatosu, si intru atātu de fanaticu, in cătu pe noi romanii neincetatu ne-au persecutatu prin felu de felu de nedreptatiri si asupriri, dar' mai alesu pentru diferintiele escate intre noi romanii si coreligionarii nostri sērbu d'în despartirea ierarhiei; si-a fostu luat forte mare ura a sup'ra nostra.

Acestu individuu tramisu noue de notariu prin protectoratulu nepotismului ce domina pre atunci, a fostu inamiculu celu mai crancenu si necrutatoriu fatia de noi romanii, si manier'a lui cea ambitiosa in afacerile comunale cu senguratecii locuitorilor de nationalitate romana nu era alta decātu arogantia, crudelitate, injuria si tratate neomenosa, se pote spune cu unu cuventu malitia meschina scursa d'în semidoctia si habauēia netiermurita, ce o manifesta d'în sulu, că-ci nu era de felu calificatu spre aceea-si chiamare.

Poporulu nostru maltratatu si persecutatu pana la cele mai extreme — s'a vaieratu preste vaieratu la locurile competente in contr'a notariului neomenosu! dar' tote plansorile si vaieraturele resonau ca versulu celui ce striga in pustia, se întielege că-ci precātu de grave si nelegiuite erau faptele acelu surcelu alu nepotismului, pre atātu ma si mai mare era protectiunea pre partea lui sub a carei-a scutu se umbriau fāradelēgile lui.

Inse bunulu Domnedieu ca unu a totu potinte si uniculu dreptu judecatoriu ascultandu suspinele nostre, facu se incete tote asupririle si necasurile, si prin indurarea sa ni-lu luā de pre capu, si lu mutā la cele eterne!

Noi ca crestini dreptu credintiosi i dīserāmu vecinica pomenire, si pre langa tote suferintiele, — abstra-gendu de la tote nedreptatirile si asupririle ce comise sub timpulu de mai multi ani ai activității sale — i dīcemu „fia-i tieren'a usiora“ si nu mai voiu se-i sguidim mormentulu cu analizarea faptelor d'în viētī'a lui!

Acum vine intrebarea: cum se ne ingrigim: ca postulu de notariu se se îndeplinesca prin unu individuu aptu onestu, umanu, si capace de a raspunde recerintelor nostre cătu cu privire la administratiunea corecta a afacerilor comunale, atātu si la cele ce atingu in specialu interesele poporului d'în acēsta comuna mare si frumoasa?

Este acēst'a o intrebare forte vitala si delicata, si noi cauta se nisim d'în resputeri a o deslegā amesuratu recerintelor nostre si ale interesului nostru comunu că-ci acum'a ne bucurāmu de viētīa constituționala de asie numitulu liberalismu si autonomia carea ni garantēza prin lege dreptulu de alegere, fāra restringere fāra vol-

niē'a absolutistica ce domniā in alte sisteme. Straduint'a nostra este dara ca cu ori ce pretiu se ni alegem de notariu unu astu-feluu de individuu carele pre langa calificatiunile prescise si necesarie se fia „romanu cu simțieminte curate cătra noi“ si nu voiu odata cu capulu a lasā se ne mai amegēca strainii, ca se dāmu panca satelitoru si favoritoru lor, spre a ne apesā si asupri si mai cumplitu! alēga-si ei pre omenii lor si faca-si loru diregatori magiari sinemti.

Suntemu in majoritate precumpenitoria, dar' de-odata si contiesi cu fratii coreligionarii sērbu carii sunt îndreptatiti de a-si da votulu unui individuu binemeritatu si se consolidēza cu noi romanii in cestiunea acēst'a, dar' sunt intre noi, si intre d'insii si de cei slabi de angeru carii se lasa a se corumpe d'în partea strainiloru cei ce se opintescu d'în tote poterile si pusera tote machinatiunile in miscare, spre a ni obrude ēra-si unu individuu de panur'a lor pe care l'au si substituitu in postulu notariulu, pana la definitiv'a îndeplinire, adeca pana la alegere.

La repetētele nostre rogāmintē cătra jurisdicțiunea concernenta cercuala, ca se se escric concursu in publicitate pentru ocuparea acestui postu notariulu, ni se respinse rogarea pentru cuventu că pras'a comitatului nostru nu permite „publicarea de concursu“ pe calea diurnalisticii — ci fuseram indrumati a ni cautā unu individuu provediutu cu calitatile recerute pentru chiamarea acēst'a pe care diregatori'a cercuala lu-va sandidā de-um-va lu va aflā demnu va se dica dreptulu de candidare lu rezervēza pe partea sa!

Noi, d'înre numerosii individi ce se ivira in decursulu lunei acēstei-a in comun'a nostra ne-amu intrunitu pentru unulu carele, — dupa recomandatiunile cele mai respectabile si demne de totu crediementulu — si dupa cum insi-ne amu esperiatu — este unu barbatu bine calificatu, plinu de esperintia, omu activu si onestu, apoi romanu binemeritatu, carui-a i dāmu preferintia si lu dorim cu unanimitate ca se ni fie notariu.

Terminulu alegerii este defiptu — prin unu cerculariu alu Dlui vice-comite ordinariu pre 30 Maiu a. c. st. nou, si candidatul nostru si-a asternutu suplic'a provediutu cu adeverint'a nostra prin carea cei 316 alegatori si-esprima cu subscrierile loru espres'a dorintia de a lu alege pe d'insulu de notariu.

Amu presimțitu inse, că ni-se punu si se voru pune căte tote pedece d'în partea stapanitoriloru ca se nu resimim cu candidatul nostru, că-ci Dioru sunt ingagiati pentru substituitulu loru favoritu, — carele este neamtu si nu pregeta a fi notariulu romaniloru si alu sērbu loru, firescu lucrul, că-ci d'în sulu le vine mai bine la socotēla decātu candidatul nostru pre care ei bine lu-cunoscu!

Nu voiu se facem cunoscutē intrigele ce sunt la ordinea d'ilei, si se faurescu inca printre poporulu nostru spre alu desbinā de cătra trapin'a fruntasiloru comunei, alu face cu ori ce pretiu ca se alēga pre unu neamtu, ci nu pre omulu lor; — ni le rezervāmu pana ce vomu vedē cum va decurge actulu alegerii in 30 maiu adeca duminec'a viitoria, si atunci vomu luā sabi'a spiretului la mana spre a struncinā tote nedreptatirile si violārile arbitrare ce se facu in epoc'a constituționala sub masc'a libertātii, ecuitātii, si a egalei îndreptatiri!

Romanii binesentitori.

Cerculu Hododului comit. Solnocu de mediulocu in 23. Maiu 1869.

(O dovēda noua despre frătiētea magiarilor.)

Cunoscutu este on. publicu cititoriu d'în acestu pretiuitu diurnalu d'într'o corespondintia, „de sub Mesesiu“ cumca in acestu comitatu, acum se ocupa deregatori' cei mai innalti ai comitatului acestu-a cu organizarea notariatelor. Sunt mare parte si d'înre romanii, carii cu succesu laudabile au depusu esamenu cu ocaziunea esaminatei, ca se pota fi notari si d'în sinulu nostru, si nu totu magiari in comunele cele romane, se nu mai impile si asupresca langa aceea că asuprescu diregatorii cei mai mari magiari, si cei mai mici carii ar' fi notari, si carii au asup'ra viētīa atātu politica cătu si spiretuale si materiale a poporului rom. o influintia forte insemnata.

Dara se revenim la objectu. In cerculu Hododului sunt 17 comune, d'în acele 8 in care majoritatea e magiara; se întielege că aceste sunt provediute tote cu notari magiari, cele alalte 9 comune d'în numitulu cercu sunt curatu romane si sunt căte 3 afiliate la olalta care potu alege cu totu dreptulu căte unu notariu rom.; asie dara se nesuesce întielegint'a si voitōrii cei de bine ai s. cause nationale, a alege in comun. rom. cătu se pote fi d'în sinulu natiunii rom. cari sunt isteti si capaci pentru conducerea poporului. Chiar asie este că 3 comune curatu rom. cu numele Chiesdu, Dersida si Sigetu formēza unu notariatu. Aci de candu e lumea si pamentulu nu a fostu notariu, necum romanu, dara nece cu numele acelu-a, ci totu căte unu hotiomanu de magiari, care prin lingusirile sale se aretā inaintea poporului că elu cu dreptate voiesce si cătu de bine vre romaniloru d'în acaroru sudore traesc, firescu ast'a o aretā d'în verfulu limbei, dara faptele dovediau contrariulu in gradu superlativ. Acum fiindcă ne aflāmu in ajunulu alegerii notari-

loru D. preutu Ioanu Cosm'a d'în comun'a principale Chiesdu carele este cunoscutu forte bine la o parte mare a on. publicu ca unu inflacaratu si adeveratu romanu, fiindu Dsa preutu si vediendu nedreptatea ce se facuse si se face sermanului poporu rom. prin influint'a unui notariu mag. debilu si sermanu de spiritu, a cugetatu cu totu drep'ulu a fi de bine se capaciteze pre poporulu supusu grigei Dsale, ca fiindu acele 3 comune curatu romane, se se alēga unu notariu romanu, si se nu dēe pane unui unguru precum este si notariulu carele functiuneza cu numele Ioanu Bethlen, care in 1848 fiindu studentu in Clusiu, si capetā o pusca dupla si se vor' in armat'a mag. numai cu tīn't'a ca se pērda pre poporulu romanu. Poporulu d'în comunele numite avēndu incedere in bravu loru pastoriu, inca a aflatu cu unanimitate a urmā braviloru conducatori si a se stradu' d'în tōte poterile ca se candideze, si totu odata pre diu'a alegerii se pōta reesi cu unu notariu rom. si nu cu magiari, si asie candidara pe unu teneru care este unu nationalistu invapaiatu, isteti destoinicu de a potē portā of. de notariu cu numele J. Brandusia nu, alegera ar' fi se se tiena in Chiesdu unde este centrulu, si unde de preutu fongēza numitulu d. I. C. — Dara Marica sa baronulu Kemény Albertu, indata ce întielese despre constatarea rom. se mahnū cumplitu impreuna cu incarnatul mag. Piscolti Sāndor economulu lui K. si numai de cătu nepedira a abate poporulu, de la svatulu celu bunu datu de D. Parocu aminititu, d'în Chiesdu, si a cortesi pentru numitulu pagagalu Bethlen pentru că lu iubescē tare pe acestu a Marica Sa K. că-ci Bethlen indata ce veni vre o ordinatiune ce atinge interesele nationale, o puse in pun-ga in contielegere cu judele com. carele inca este unu rene-gatu, numai ca se pōta fi jude multu tempu, si ordinatiunea o facura cunoscuta Baronului, ca se si dēe parerea că ce ar' fi bine de facutu, nu cum-va Romaniloru se le vina ce-va bine, că se pare M. Sale că Romanii si pana acum inca ar' avē prea multu. Si vediendu K. si oficialulu sēu că îndem-nulu de a alege notariu rom. numai de la preutu este si aceea convingere d'înre poporenii nu o pōte smulge, ori prin ce amagiri si promisiuni, s'a nevoita a amenintia pre preutu si inca cum? Are Marica sa baronulu unu paditōriu de padure, rom. fostu ostasiu, carele traescē d'în grati'a lui, este audace si gat'a a-si gerfi si viētīa totu-de-un'a pentru M. Sa. Pe paditōriulu acelu-a D. preutu vediendu-lu că procede cu immoralitate si face alte nenumerate rele s'a nesuitu prin lectiuni spiretuale alu întōrce d'în calea cea rea la cea buna dar' îndesiertu că ci in locu de a primī svaturile prentului se facu celu mai mare inamicu, paditōriulu acestu-a este forte tiranu nu se uita dupa viētīa unui omu, mai multu decātu la a unui puu de gaina. M. S. a sciutu bine cumcă paditōriulu este inamicu prentului.

Eca paditōriulu Baronului nu sciut d'în acui îndemnu cu altulu armati toem'a la mediu de nōpte se abatuta la casa prentului ca se-lu infrice si se-lu amerintie ori de nu s'ar aplecā lui se-lu si maltrateze pana la morte. Inceputa dara lotrii a lovi cu patulu pusci in usia dicand „Descibde popa“ si injurara de Ddiēu „că de nu te puscu!“ dēca vediura că nu deschide nime usia, mersera la ferēsta si bagara pusca pre ferestra si voira a pusca, dara norocu avu D. preutu că proni'a divina s'a ingrigitu de scump'a viētīa a Dniei sale, si sortea pretiutei familie, că a avutu in casa pre unu altu Preutu si cumnatu alu Dsale, carele prin se pusca cu o iutiela si curagiu nespusu, si o smici d'în man'a hotiului dar' hotiulu, merse atunci la usia si cu poterea intrandu vru a luā pusca si pre toti a i maltratā, atunci numai cu mare periclu se potu scote afara. Domn'a preutesa de frica abiē esi afara pre ferēsta strigandu vecinii intru ajutoriu, carii de si venira nu cutediara se inblandiesca firea cea selbataca a hotiului, si tramitēndu pre cocisiu la judele comunalu ca se vina de fatia, dara ce se vedi minuce! acelu-a nu veni, semnu că dora a fostu intru una contielegere toti dusmanii Romaniloru, ca se potopēscu pastoriulu si turm'a se se imprascie. In diu'a urmatōria plinu de indignatiune merse D. preutu la judele cercului Kōvēr Sāndor, care e ceiu mai mare inamicu alu D. preutu, de la alegerea d'în Cehu anulu 1865 unde duse si pusca luata d'în manile hotiului, judele firescu se infatisiā in Chiesdu unde lu asceptā baronulu K. si matadorii sēi era in locu se faca despusetiunile necesarie, incepu judele a admoni pe D. preutu dicundu: si „in Bogdanu si Siemsiodu sunt preoti dara nu se mesteca la alegeri de deputatu si notariu ca Dta neavēndu nece o trēba, ei grigescu de beserica!“ Asie dara preotii rom. dupa sentint'a lui se lase pre romanii se piera in intunerecu. Si judele nimica nu a ispravitu că-ci hotiulu primise invetiatur'a se nege si se dica cumcă pusca nu este alui ei numai pop'a vre se-i faca lui sila ca se i manuce viētīa, si că pop'a ar' fi dīsu că baronulu K. e hotiu, care impreuna cu toti Ungurii si notariulu Bethlen. — Asie lucruri frumose se intempla in tier'a ast'a const. si plina de dreptate alu Pist'a! de nu vomu face cum voru vre magiari cu „magyar világ“, nece unu Romanu adeveratu nu va fi fāra de a strigā „Osana dualismu“. Dar' M. Sa Bar. K. dēca vre binele — dupa cum spune — a poporului rom. pentrice a facutu cu notarii magiari fāra scirea comunei testimonie false ca se nu aiba si cumcă nece nu au avutu Chiesdanii dreptulu la pasiunea d'în padure si la lemnele de pre josu, precum au comunele vecine, si asie bietii Chiesdani numai pentru notarii mag. sunt siliti a solvi pentru pasiune căte 500 fl. v. a. pre anu, acum se mai fie si de aci in colu notariu mag. se i aduca la sapa de lemnu. Apoi acēsta dauna venita eea mai pucina, căte santu altele sciute! facute de not. magiar

cari nu compatimescu pe poporul rom. *) ci atunci ar saltă amia loru candu ar vedè că trage în jugu ca vită, si totu si inca sè mai fia totu notari mag. acum candu Romanii si-cunosc barbatii, i stimèza si sunt convinsi că acci-a porta la inima interesele natiunii si credu anume că numai prin omeni d'in sinulu loru voru fi smulsi d'in catenele impilatorilor de tota man'a.

Acum'a alta nu mai potiu serie ci lasu ca onorab. publicu rom. sè-si dèe parerea asupr'a fratietății imprumutate si a egalei indreptatiri, cu care ne intempina fratii magiari. Rogu en tota umilint'a pre onorab. Redactiune ca sè aiba bunetatea cu tote că dora va mai fi descria acesta trista intemplantare si de altulu mai istetiu barbatu, a o priin' **) in colonele pretiutului Diurnalul „Federatiunea.”

Sunteu recercati d'in partea ministr. de finantie a publică ce urmèza:

Dic'a trecuta a despusu, ca vindu-se necesitatea d'a reformă sistem'a de contributiune ministrulu finantie-loru sè conchiame anchete pentru pregatirea reformelor in acestiune. Anchet'a intrunita in caus'a proventului de sare ca sè pota corespunde cătu mai exactu misiunii sale invita reuniunile economice, camerel' de comerciului si industria, institutetele si pre singuratecii barbatii de specie, litate d'in tiera, a respunde la urmatoriele

Intrebări de specialitate in caus'a proventului de sare.

a) In privint'a pretiului sării:

1. Reducundu-se pretiulu sării, prin art. XI. d'in 1868, de la 7 fl. 48 cr. la 5 fl., la mai multe oficie salinarie, in ce proportiune a influentiatu acesta reducere a supr'a pretiurilor solvite de consumatori?

2. Ce este caus'a, că consumatorii nu au sentitu pre deplinu folosulu reducerii sèu nu in tote tienuturile in proportiunea receruta?

3. In ce proportiune a influentiatu reducere, de si intr'una mesura mai mica, a supr'a consumatorilor in Transilvani'a si in celelalte districte unde pretiulu sării este mai eftinu? si deca efaptulu nu este indestultoriu, ce este caus'a?

4. Sunt ore a se sustienè si mai departe pretiurile de favore? Anume in Transilvani'a, Maramuresiu, confiniulu militariu, in cott. Arv'a, Liptou, Turotiu, in partea transavana a Croatiei si in părțile maritime?

5. Este ore a sustienè in Sôovâr pretiulu de 5 fl. a sării fierte?

6. Deca pretiurile de favore se voru sustienè, cum s'ar' potè impedece mai corespundietoriu, ca altii sè nu se impartasièca in acesta favore decătu numai acci-a caroru-a li este menita?

7. Cum s'ar' potè medilocî, ca sè nu se contrabandeză sarea d'in Transilvani'a in alte părți ale tieiei?

7. Cum s'ar' potè esoperă, ca sè nu se contrabandeză sarea d'in Maramuresiu in alte părți ale tieiei?

9. Pentru a se potè esoperă acést'a n' ar' fi ore cu scopu a se da si acestoru părți, ca si celorlalte tienuturi impartasite in pretiulu de favore, numai una anumita cantitate de sare si dupa numerulu personelor — cu pretiu redusu?

10. Ce precautiune se recere pentru detiermurirea cantității marginite de sare cu privire nu numai la numerulu personelor ci si la alu vitelor?

11. Afirmandu se că d'in sarea prestata cu pretiu de favore in părtea transavana a Croatiei, se contrabandeză in partea cisavana, vine intrebarea, de unde èse acesta sare de contrabanda, si cum s'ar' potè preveni acesta contrabanda?

12. Una parte d'in sarea capetata cu pretiu de favore in confiniile militare, s'au contrabandatu inainte d'ast'a in Slavoni'a civile, in Croati'a ma chiaru si in părțile cis-dravane respectivu in comitatele de langa Muresiu, are urme acést'a contrabanda si acum dupa reducere pretiului sării?

13. Recere-se ore, pentru promoverea economiei rurale, ca sè se produca si vendia sare mestecata de unu pretiu mai eftinu?

14. Si de cum-va se recere, ce miestura sè se intrebuintieze, si ce felu de precautiuni ar' fi a se aplică pentru impedecarea abuzurilor, mai alesu candu mistur'a s'ar' dovede corespundietoria numai la locul introbuintiării?

15. La cătu se potè pune massimulu speselor miesturerei, manipulatunii si ale transportului, ca sarea mestecata sè se pota vinde cu unu pretiu avantajosulu pentru economia?

16. Vede-se ore a fi necesariu, ca sè se faca schimbare in privint'a pretiului sării ce in locurile salinarie in presinte se vinde cu 21 cr.?

17. Sarea industriaria se vinde numai in locul producerii, cum s'ar' potè ore ca, in interesulu promovirii industriariei mai latita a vinderea, sării industriale sè se inlesnesca, fără abuzuri?

*) Ba li e mila ca ciganului de pila.

R. **) O publicăm bucuosu in sa cu rezerv'a ce observăm fatia cu coresp. necunoscuti si fatia cu fapte nedocumentate — credemu că acesta simpla si naiva descriere cuprinde adevèrulu curatu, pentu că asemene lucruri se intempla cu sutele si pentru că ele decurgu firesce d'in sistemulu milenariu reinaugurat, dar' luptati si era luptati in contr'a impilarilor si neobositu luptati, că-ci numai asiè veti scapă in fine de impilare. Red.

18. Ce felu de miesture mai corespundietorie de cătu cele de pana acum si ce felu de despusetiuni de controlarie mai liberali de cătu cele sustatorie s'ar' potè introduce la producerea si vinderea sării fabricarie, ca interesulu proventului de statu sè nu fia periclitatu?

19. Una societate a facutu ministrului finantie-loru ofertulu, ca sè i se concèda ca garantandu deplinu proventulu recerutu, sè provèda tota tier'a cu sare industriaria, ofertulu acestu-a se pertratèza la ministrulu fin., cu ce conditiuni s'ar' potè acceptă acestu ofertu?

20. Potè-se ore acceptă propunerea societății, ca sarea industriaria sè o manipuleze numai ea, detiermurindu-i se prin unu maxsimu pretiurile vinderei?

21. Cu ce pretiu sè se vendia sarea menunta, ce se aduna mestecata cu pulvere cu ocaziunea desiertării magazineloru de sare?

b) In privint'a cantității sării consumate:

22. Esperiatu-s'au, că de candu nu se mai produce si vinde sare de vite, preste totu, si specialmente in diferitele tienuturi, se intrebuintieze sare mai putiena pentru vite?

23. Economulu ce direge ratiunalmente sustienerea vitelor sale, in diferitele tienuturi ale tieiei, de cătu sare are trebuintia pentru nutretulu unei vite cornute, unui calu, unei oi si a unui porc?

24. Mai contrabandeză-se sare d'in Moldov'a si Tier'a Romanesca in Transilvani'a, si dupa reducere presinte a pretiurilor sării?

25. Continua se contrabandeză sării d'in Serbi'a si Bosni'a in Ungari'a si Croati'a-Slavoni'a, dupa reducere presinte a pretiurilor sării?

26. Face-se recontrabanda cu sarea venduta pentru esportare in Serbi'a si Bosni'a?

27. Consuma-se in Croati'a sare cumperata d'in magazinele c. r. de sare?

28. Consuma se in comitatele apusene sare fierta cumperata d'in magazinele c. r. transilitarie sèu de la Vielicic'a?

29. Consuma-se in comitatele média-noptiane sare cumperata d'in Galiti'a?

c) In privint'a producerii sării:

30. Esperiatu-s'au necorespundietăti si defecte in modulu eservatu pana acum la cultivarea salineloru si la producerea sării fierte, care sunt acele, si cum s'ar' potè de tatură?

31. Potè-s'ar' imputienă spelele producerii sării, computandu se in genere si spelele de conservare, mai alesu in Maramuresiu, Transilvani'a si Sôovâr, si in ce modu?

d) In privint'a transportului de sare:

32. Sunt ore corespundietorie teritoriale provisiunanti de acum in privint'a speselor transportului si cu privire la locurile producerii sării, si daca nu, ce stramutări ar' fi cu scopu in privint'a acést'a?

33. Potè-s'ar' ore provedè mai eftinu cu sare d'in Turd'a acea parte a Bihariei si comitatelor vecine, care in presinte se provede cu sare d'in Maramuresiu si Portulu-Muresiulu si pana candu se va gatà lini'a ferata de la Urbea-Mare la Clusiu?

34. Considerandu, că una parte mare a călei ferate nordu-resaritena numai in octovre 1870 se va da comerciului cine sè conduca transportulu de sare d'in Maramuresiu pre apa si pre calea ferata — privati sèu statulu?

35. Considerandu, că arip'a liniei ferate, conductoria la Alb'a-Jul'i'a, intrunita aci cu lini'a Aradu Alb'a-Jul'i'a, numai in 1 decembrie 1870 se va da comerciului, cine sè manipuleze transportulu sării d in Transilvani'a la Segedinu pre apa si calea ferata, privati sèu statulu?

36. Este ore a se sustienè procedur'a presinte pentru sarea de favore a comitatelor Arv'a, Liptou si Turotiu, ca adeca transferantele deobligatu prin contractu, sè aduca sarea de la Vielicic'a, sèu sè se faca alta despusetiune in privint'a acést'a?

37. Cătu scade d'in sarea ce se transporta in vagonu inchise?

In privint'a vinderei sării:

38. Este ore a se sustienè comerciulu liberu de sare in intrulu fruntarielor tieiei?

39. Este necesariu, ca magazinele erariale de sare sè existe si mai departe dreptu regulatori ai pretiurilor de sare? Daca este, in ce numeru, si unde au a fi redicate?

40. Numerulu magazineloru acestoru-a la totu casulu ar' fi marginitu; fia acele manipulate ori prin oficianti de statu ori prin omeni incredentiatii, este rocomendaveru, ca, afara de magazinele aceste, sè se dèe pre creditu comuneloru mai mari una anumita catatime de sare, deobligandu-se spre a o vinde cu pretiulu detiermuritu?

41. Sunt ore a se da fără esceptiune numai privatiloru magazinele amintite (neintielegandu-se aci oficiele vinderei intrunite cu oficiele productiunii)? sèu sè se manipuleze fără esceptiune prin oficianti de statu? sèu sè fia afara de oficiele regesci, si magazine manipulate de privati?

42. Decumva manipularea acestoru magazine pentru vinderea sării s'ar' concrede privatiloru, preste totu sèu in parte sè se dèe acele la singuratecii sèu unui intreprindietoriu primariu pentru tota tier'a respectivu pentru părțile mai mari a le tieiei?

43. Este ore a se sustienè pentru Transilvani'a vinderea sării in catatimi mai mice, recerendu-se ca numai individi provediuti cu concesione sè o manipuleze?

44. Este ore a se introduce si in Ungari'a sèu celu putienu in unele părți singuratece ale ei vinderea sării in catatimi mai mice, estu-modu, ca numai individi provediuti cu concesione sè o pota intreprinde?

45. Intruducundu-se vinderea sării in micu si sustienendu-se concurentia libera, sunt a se admite manipulantii d'acei-a, cari, deobligandu-se a vinde sarea cu unu pretiu anumitu, sè fia impartasiti in ore care favori mai mice?

46. Este ore suficiente despusetiunea provisoria pentru Sôovâr, conformu carei-a vinderea sării s'au predatu unor concediunari mai mari si mai mice?

Datu in Pest'a, 12. maiu 1869.

Paulu Madocsányi,
presied. comis.

Franc. Farkas,
not. comis.

Publicarea

Colectei pentru scol'a normale d'in Fagarasiu in Transilvani'a facuta in Romani'a libera, dreptu actu de gratitudine.

List'a Nr. 14.

Colectante onoratulu Domnu Georgiu Marinu-Fontaninu profesoru si directoru gimnasiale in Craiova.

Nr. curin-te.	Numele binefacatorului	Conditiuinea	Sum'a versata in		
			lei	bani	scufl'er.
139	D. Ioanu Fauru	profesore.	20		8 40
140	" P. Ioanide	"	10		4 20
141	" St. Nicolopulu	"	10		4 20
14	" Simeonu Mihali	"	10		4 20
143	" Ioanu Grecescu	"	10		4 20
144	" I. C. Teodorianu	Functionar-scola.	10		4 20
145	" G. I. Rosianu	Direct. F.			
146	" Grigoriu Alpoiu	Agrecultor.	7		2 94
147	" Nicolau Opranu	Prefectulu. Dolgiului.	10		4 20
148	" Anastasiu Stolojanu	Primariulu Craiovei.	20		8 40
149	" Geogiu Constantinu	Propriet.	3		1 26
150	" Fontaninu co-lectantele	Direct. gim.	30		12 60
	Sum'a listei		150		63
	Colectele publicate in „Federatiunea” Nr. 1 d'in anulu curinte au fostu		4814	50	2022 18
151	D. Andreiu Font. Nestoru d la unu anonimu adausu la list'a Nr. 5.	Direct. gim. Mateiu Bas-arabu.	20		8 40
	Sum'a totala pana adi:		4984	50	2093 58

Fagarasiu 13 Maiu 1869.

Ionu Codru Dragusianu,
vice-capitanu curatoru scolariu.

Romani'a.

ADUNAREA DEPUTATILORU.

Siedint'ia d'in 7 Maiu.

D. ministru d'in intru comunica Camerei că preste câte-va zile se va serbà marea aniversare de 10 Maiu, si ar' fi frumosu ca in acea di Camer'a sè presinte adres'a sa Domnitoriului.

Camer'a priimesce propunerea si decide a procedè, cătu mai curendu la alegerea biuroului si alegerea comisiunii, care sè redigeze respunsulu la mesagiulu tronului.

Siedint'ia d'in 8 Maiu.

Se procede la alegerea biuroului d finitivu alu Camerei, dupa una scurta discutiune asupr'a punerii votului rezultatulu este urmatorulu.

Votanti 116.

Voturi esprese	105
Bilete albe	11
Presiedinte d. Const. Negri,	10 voturi.
Vice-presiedinti	
— D. V. Alesandri	101 —
— I. Cantacuzinu	70 —
— Const. Bosianu	91 —
— Gr. Balsiu	70 —

D. Vasile Alesandri, ocupandu fotoliulu de presiedinte in lips'a dlui Negri, multiemesce acestei Camerei demna si bine compusa pentru ouorea ce i-a facutu alegendu-lu de vice-presiedinte. Cere apoi concursulu Camerei pentru a ajutà biuroulu in insarcinarea delicata ce i a incredintiatu, insarcinarea mai cu sèma pentru d-sa care de mai multi ani s'a retrasu d'in vièti'a politica.

Dupa acést'a spune că avemu lucrări mari de facutu, suferintie mari de curmatu si nu numai na-

tiunea are ochii asupr'a camerei, care este templul națiunii, dar' chiaru strainetatea intrega, d'aceea prin cuminti'a actelor noastre sê ne facemu demni de onorêa ce ne-a facutu națiunea alegendu ne. D. Vasile Alêsandri termina facandu apelu la concordia, urandu cã de s'ar' potè sê lipsesca chiaru luptele de partite in viitoru si cã totu deun'a sê punemu marea personalitate a tiei inaintea personalitatii nostre individuale.

Se procede apoi la alegerea a optu secretari si patru cestori. Sunt alesi secretari d-nii: Eugeniu, Ghica Ernestu Sturza, Ionu Ianovu, Ionu Codrescu, Paulu Anghelescu, Iordache Rascanu, G. Brateanu si Nicu Moscu.

Chestori sunt alesi d-ni Mihailu Marghilo: anu, Petru Ciuca, Oscaru Eliatu, si Constantinu Meghistanu.

Fiindu cinci ore sedinti'a se redica.

Senatulul a pusu la ordinea d'lei pentru mane, proiectulu de lege pentru reorganizarea besericeii.

Siedinti'a d'in 9 Maiu.

Dupa citirea comunicatoru d'lei se procede prin tragere, de sorti la impartirea deputatoru Adunarii in sectiuni.

La ordinea d'lei fiindu alegerea unei comisiuni, care sê elaboreze proiectulu de adresa ca respunsu la discursulu tronului, d. Voinovu, propune ca si d. Gr. Balsiu vice-presedinte impreuna cu d. Petru Opranu, ca a dou'a d'i sê se faca o adresa de felicitare pentru acêsta memorabila d'i, fãra inse a se amesteca acêsta cu adres'a ca respunsu la discursulu tronului, care trebuie sê fia meditata si elaborata de o comisiune speciala, compusa de 7 membri, conformu regulamentulu Camerei.

Adunarea incuviintieza sê se alega comisiunea care sê elaboreze proiectulu de adresa ca respunsu la discursulu tronului, er' cãtu pentru adres'a de felicitare, acêsta s'o faca biuroulu.

D. Ministru de interne dã citire unui decretu, prin care se tramite in desbaterea adunarii unu proiectu de lege, relativu la aprobarea statelor servitiului telegrafelor si postelor si acordarea creditelor necesarie. — D. Ministru roga pre adunare ca comisiunea finantiala sê cerceteze de urgenti'a acestu proiectu fiindu forte necesariu.

Se procede la alegerea comisiunei mentionate, compusa de 7 membri, si s'alegu dd. Vasile Alêsandri, Papadopolu Calimachi. I. Heliadu Radulescu, Const. Boerescu, Const. Gradistenu, N. G. Racovitia si Al. Lahovari.

Siedinti'a se suspinde pre 10 minute, dupa care biuroulu face cunoscutu adunarii adres'a de felicitare pentru diu'a de 10 Maiu este redigeta in acesti termeni:

Mari'a Ta,

Asta di e diu'a de 10 Maiu, data scumpa Romanilor, una d'i inscrisa in istori'a patriei nostre, una d'i de serbare nationala. Deputatii tiei, fericiti de a se gasi acum in Bucuresti au onore a prezenta Inaltimii-Vostre respectuosele lor felicitari pentru aniversarea intrarii I. Vostr in Capital'a Romanici.

Suntemu convinsi cã sub indelungat'a domnia a I. Vostre, ori ce d'i d'in prezentu si viitoru, intrebuintata pentru binele tiei, va da rode frumoase, va fi senina ca cerulu lunei lui Ma u si va deveni d'i de bucuria pentru națiunea romana si augustulu ei suveranu.

Mari'a Ta! noi deputatii tiei ne prezentãmu cu simtirile de devotamentu si sinceritate inaintea tronului Mariei Vostre si ve urãmu ani multi de fericire si gloriosa domnia.

„Rom.“

Asta-di, 10 Maiu dupa unu tedeumu solemn sever situ la Metropolia, la 12¹/₂ ore p. m. M. Sa Domnitoriulu a primitu in sal'a tronului felicitãrile corporiloru legiutorie. On. Presedinte alu Senatului, D. N. Golesecu, si D-nu V. Alêsandri, Presedintele adnãrei, au adresatu M. Sale, in mediuloculu urãrilor celor mai viue cuvinte binesemite.

M. Sa respunde, intre altele, cã spre a pastrã si in viitoru iubirea poporulu Romanu nu va pregetã a lucrã neincetatu la fericirea lui.

M. Sa, in mediuloculu celor mai frenetice aplause, apelã mai cu sãma la infrãtirea si inpacarea partiteloru.

Dupa acêsta, M. Sa adresã, cu afabilitate sa obicinuita, cãte va cuvinte mai fie-carui a d'in Domnii Deputati si Senatori.

(„Adun. Nat.“)

NOUTATI STRAINE.

ISPANIA. Lupt'a parlamentara intre monarhisti si republicani curge cu multa pasiune, cu toate cã articulu, in care se proclama form'a monarhica, s'au primitu cu una mare majoritate de vo-

turi. Monarhistii in locu d'a dovedì avantajiele monarhismului, desvelescu numai esecese si abuserile republicanilor. Rios Montero dice cã republicanii nu sunt destulu de liberali si democrati. Rodriguez crede cã republicanii sunt reacionari si contrari revolutiunii. Olozaga afirma cã națiunea ispaniola nu este matura pentru republica etc. In siedinti'a d'in 5. maiu Castelar tenu una cuventare escelenta in cestiunea libertãtii confesiunali. — „Eu nu apartienu lunei teologice — duse elu — ci apartienu lunei intielesuali. De-cum-va inse asiu rentornã vr'odata in lumea, carea am lasatu-o indertrulu meu, atunci nu m'asiu alipi cãtra baserec'a protestanta, in sinulu carei-a sufletulu mi se infiora. — Nu, eu m'asiu rentornã la acelu santu altariu, care mi-inspirã sentiemintele cele mai sublime ale vietiei mele, m'asiu rentorna acolo, unde spiretulu meu se imbãta in bland'a fantasia, ce o descãpta armonia organeloru si splendorulu, ce transcinde prin firmamentulu stralucitoru. Si apropiandu-se mortea, asiu imbrãtisã crucea, ce sãntesce cu brãtiele sale sante losulu, iubitu si stimatu de mine mai multu de cãtu ori-ce alta pre estu pamentu, mormentulu maneie mele. Intru adeveru, d'eca asiu mai potè avè prejudetie religioase, mi-le-asiu alaturã catolicismulu. Ce d'icu inse reprezentantii aelui-a, aperiandu netolerantia? Cã catolicismulu este a adeverulu. Ast'a a afirmatu-o tote confesiunile pentru a-si justificã violentãrile. „Eu sum adeverulu!“ d'icea paganismulu, candu intinse lui Socrate pocalulu implutu cu veninu, si marele filosofu mori intre blastemurile poporulu. „Eu sum adeverulu!“ d'icea gidanismulu, cerendu restegnirea lui Isusu, si glot'a trecundu pre langa celu d'in agoni'a mortii strigã: „Descinde de pre cruce d'eca esei fiulu lui Ddieu!“ „Eu sum adeverulu!“ d'icea protestantismulu pentru a justificã arderea lui Sorvet, calãii sei vedura chinurile lui in fundulu carcerii, audãra scranenitãrile d'intiloru lui pre roglu fanatismulu. „Eu sum adeverulu!“ strigã catolicismulu, candu ardeã pre eroii libertãtii cugetulu, aducandu gerfa omenesca bunulu Ddieu. Si chiaru candu catolicismulu ar' fi adeverulu, potè-lu-ama noi ore investì cu plenipotentia dictatoriala? Se d'ice cã 3 milione petitiunanti s'ar' fi dechiaratu gat'a a-si versã sangele pentru a impune altoru-a confesiunea sa, precum facu Omaru, militariulu Coranulu, cu fieru si foeru. D'eca esistu cestiuni, acele nu se potu resolve cu forti'a. Celu ce ratecesce, are dreptu la unusentimentu, la compatimire, la unu lãcu: la adeveru. Una ceremu de la voi, servii evangeliulu, ca sê lasati pre materialisti in leniscea credintiei lor, lasati-i a mori intr'unu visu eternu, er' pre noi idealistii lasati ne a sperã in Ddieulu consciintiei nostre. Scopulu vietiei este: binele. Mediuloculu pentru tote seopurile omenesci este: libertatea. Scoteti-o afara d'in arte, si artea va deveni in adeveru mai instinctuale, inse mai putienu frumoasa de cãtu canteculu paseriloru; scoteti-o d'in activitate si acêsta va deveni miscarea unei masine; scoteti-o d'in sentieminte si aplecãri, d'in motortii cei mari morali ai vietiei, si sentiemintele aplecarile voru deveni instincte mai profane ca ale animaleloru selbãtece; scoteti-o d'in politica, si poporele se voru cufundã in somnulu doiosu alu orientulu; scoteti-o d'in legile morali, si nu voru mai esiste fapte penibili; scoteti in urma, libertatea d'in religione, — si d'in invetiatur'a santa, sublima, destinata pentru vietia si morte, voi veti face una lege penale politiale, veti face d'in Ddieu unu servu alu politiei, d'in Ddieu, carele dede toturoru lumiloru legea atractiunii, cã sê trãessa in eterna armonia, carea dede spiriteloru legea libertãtii, ca sê formeze una armonia si mai inalta: armonia adeverulu.“

VARIETATI.

* * Fratele vice-regelui d'in Egiptu, Mustafa pasi'a a sositu la Pest'a, si d'aci va trece prin Vien'a cãtra Parisu.

* * (Celebrii oratori fran.) Jules Favre si Thiers cadura la alegeri unde numai au propasitu. Radicalii au invinsu in multe locuri.

* * (Anticitãti romane.) In caramidari'a d'in Bud'a-vechia (Aquincum) s'au desgropatu mai multe pietre cu inscriptiuni romane, intre acestea una tablitia de marmure cu lungime de 11", latime de 5¹/₂", grosime de 2¹/₂", largimea cadrulu 6"; are inscriptiunea urmatoria: MARTI· SA· CRVM T· CLA· MARTINVS A· QVILIF· LEGIIA) literele au una marime de 14". Pre tabla se vede a fi fostu asiediata statu'a dieului Marte, degetele picioriloru inca se vedu. — In Transilvania la Clusiu s'a aflatu unu stãlpu cu naltime de 3' 3¹/₂", grosimea mediuloculu 1' 4" prism'a adornata cu pupi de rose 1' 7¹/₂"; pre una lature se vede inscriptiunea urm: I O. M. (P)RO SALVTE (C). IVL CON(S)TANTIS. ONF T C. IVL. MA(R)CVS V. S. L. M. (E de insemnatu cã in loculu puntelor d'in inscriptiune, in originalu se afla taiate frundie de acanthu.) Jovi Optimo, Macsimo. Pro Salute Caji Julii Constantis, (literele: Onft voru insemnã relatiunea radicatoriulu mon. cãtra Caiu Juliu) Caju Julius Marcus Votum Solvit Lubens Merito. Urmele unei cãli ro-

mane se vedu in lungine de doi stangeni. Se crede, cã in loculu Clusiuului de adi ar' fostu asiediata una colonia romana d'intro cele mai de frunte. (d. Anunc. Arceol.)

* * (Cea mai gigantica cale ferata) e liniã asiã numita pacifica in Americ'a de nordu, de la Omaha pana la S. Francisco in Californi', care se va deschide in luna iunie a. e. Lini'a e de 3353 mile de lunga, era calatori'a tiene 161¹/₂ de ore.

* * Diurnalele d'in Bucuresti publica scirea, cã in sesiunea presinte a corporiloru legiutorie se va comunica cãmerelor casetori'a Domnitoriulu Carolu I. cu una prima pesã danesa.

* * (Curiosu) Cardenalulu vicariu d'in Rom'a si presedintele tribunalulu Sagra consulta, Carletti, a emis in numele papei, unu cerculariu, cãtra medicii d'in Rom'a prin care, cu amenentiãri de escomunicatiune si alpedepse, li se interdice a cercetã pre morbosii, cari nu s'au marturisit si cuminecã in tempu de trei zile dupa invitãrile mediculu.

* * (Osperraru). Diurnalele vienesse spunu cã in portulu de la Triestu a sositu unu chitu mare. Consiliulu comunalu, prevenindu pericolulu, a intredisu cetãtieniloru de a scaldã in liberu, era pentru prinderea ospelulu nechiamat s'a scrisu unu premiu de 200 fl. v. a.

* * (Esreg. Isabel'a.) Scirile d'in Parisu spunu cã es-regin'a Ispaniei, Isabel'a, dupa solvearea cestiuniloru de guvernare in Ispania, si-va alege cetatea Prag'a de locuintia permanenta.

* * (Metingulu seraciloru.) Se d'ice, cã in cursulu septemanei venitorie, seracii fãra scutu si ocupatiune d'in capital'a Angliei voru tienè unu metingu in parcul Hyde, cu scopu de a-si creã legi, de ora-ce reprezentantii poporulu au neglesu a se ingrigi de lipsele lor.

* * (Bani de brondiu) Foiele englese ni spunu cã in Angli'a de la inceputulu anulu venitoriu nu se voru mai taiã bani d'arama ci de brondiu.

* * (Literariu.) Panteonulu Romanu de la Iosefu Vulcanu a estu de su tipariu. Pretiulu unui esemplariu este unu fl. 50 cr. v. a.

* * Delegatiunile imperiulu, dupa cum se afirma, se voru conchiamã pre 5. iunie a. e.

* * 10. maiu diu'a intrãrii Domnitoriulu Carolu I. de Hohenzollernu in Romani'a libera, Romani'a a serbatu-o ca si in anii trecuti cu multa însufletire.

* * (In castelulu imperatescu d'in Bud'a se facu pregãtiri pentru primirea vice-regelui d'in Egiptu, carele va sosi cãtu mai curendu.

* * (Diurariu nou romanescu.) Ni s'a tramis nrulu 1 d'in „Adunarea Nationala“, apare in Bucuresti de doue ori pre septemana, gerata de D. G. Radulescu. Costu abonamentulu pentru Romani'a lei noui 30, pentru Austria franci 44 pre unu anu. Diurariu'cã nostra nationala creste pre dice merge, si cu d'ins'a sperãmu va cresce luminã patriismulu in patri'a Romana.

* * (Diu'a nationala de 315 maiu s'au serbatu in Blasiu cu solenitatea si pietatea cuvenita.

Sciri electrice.

Florentia, 26. maiu. Pironti s'a numitu ministru de justitia. — Vice regele d'in Egiptu plãca mane de manetia la 8 ore cãtra Vien'a.

Madridu, 26. maiu (Siedinti'a cortesulu) Gacici'a Lopezu combatu art. 109. In constitutiunii, dechiarandu, cã republicanii voru continua a face in modu utilu propaganda republicana, nu voru participã la solemnitatea promulgãrii constitutiunii si voru fi pacinici daca flitorii ministri voru respectã sufragiulu universal si libertãtile drepturiloru personali. Nefericitulu regent continua oratorele — carele va veni in Ispania va avè ace'a-si sorte, cã si imperatulu Meesiculu Macsimilian — S'au primitu art. 109—112. — Alegerile d'in Pato-Ricco s'au scrisu pre 39. maiu, era cele d'in Cuba voru escrie mai tardiu.

Madridu, 27. maiu. Cortesulu a primitu totu tiellii proiectulu pentru constitutiune.

Constantinopole, 27. maiu. Guvernatorulu generalu d'in Bosni'a, Osmanu pasi'a, se va sustitui pre Safetu pasi'a.

Parisu, 27. maiu. Asera s'au intemplatu de turburãri in Tuluse, Lille, Albi Turu si Amiens. Corp ratorii fure imprasciati de trupe. Diurnalele guvernamentulu spunu, cã guvernulu nu va intrebuintã ocaziunea turburãriloru acestoru-a, pentru a urmã una politica reacionaria, ci si-va continua politic'a sa liberala.

Triestu, 28. maiu. Vice-regele d'in Egiptu s'au s tu aici.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoru:
ALESANDRU ROMANU.